

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

دانشگاه آزاد اسلامی

واحد تهران مرکزی

دانشکده هنر و معماری، گروه ارتباط تصویری

پایان نامه برای دریافت درجه کارشناسی ارشد (M.A)

گرایش: تصویرسازی

عنوان:

بررسی روش های ایده پردازی و ایجاد خلاقیت در تصویرسازی

استاد راهنما:

دکتر سید محمد فدوی

استاد مشاور:

آقای پژمان رحیمی زاده

پژوهشگر:

معصومه اعتبارزاده

تابستان 1391

تمهیدنامه اصالت پایان نامه کارشناسی ارشد

اینجانب معصومه اعتبارزاده دانش آموخته مقطع کارشناسی ارشد ناپیوسته به شماره دانشجویی

۸۹۰۹۷۵۱۷۱۰۰ در رشته تصویر سازی که در تاریخ ۹۱/۶/۱۸

تصویر

از پایان نامه خود تحت عنوان: بررسی روش های ایده پردازی و ایجاد خلاقیت در تصویرسازی دفاع نموده ام.

بدینوسیله متعهد می شوم:

۱- این پایان نامه حاصل تحقیق و پژوهش انجام شده توسط اینجانب بوده و در مواردی که از دستاوردهای علمی و پژوهشی دیگران (اعم از پایان نامه، کتاب، مقاله و ...) استفاده نموده ام، مطابق ضوابط و رویه های موجود، نام منبع مورد استفاده و سایر مشخصات آن را در فهرست ذکر و درج کرده ام.

۲- این پایان نامه قبلاً برای دریافت هیچ مدرک تحصیلی هم سطح، پایین تر یا بالاتر در سایر دانشگاهها و موسسات آموزش عالی ارائه نشده است.

۳- چنانچه بعد از فراغت از تحصیل، قصد استفاده و هرگونه بهره برداری اعم از چاپ کتاب، ثبت اختراع و ... از این پایان نامه داشته باشم، از حوزه معاونت پژوهشی واحد مجوزهای مربوطه را اخذ نمایم.

۴- چنانچه در هر مقطع زمانی خلاف موارد فوق ثابت شود، عواقب ناشی از آن را بپذیرم و واحد دانشگاهی مجاز است با اینجانب مطابق ضوابط و مقررات رفتار نموده و در صورت ابطال مدارک تحصیلی ام هیچگونه ادعایی نخواهم داشت.

نام و نام خانوادگی: معصومه اعتبارزاده

تاریخ و امضا:

بسمه تعالی

در تاریخ: ۱۸ شهریور ۹۱

دانشجوی کارشناسی ارشد خانم معصومه اعتبارزاده از پایان نامه خود دفاع نموده و با

نمره ۷۰ به حروف بهمیت و با درجه عالی

مورد تصویب قرار گرفت.

امضا استاد راهنما

سازمان پژوهش‌های فقهی

به نام خدا

شور اخلاق پژوهش

بایدی از خداوند بماند و اعتماد به این که عالم محضر خداست و بگردد تا نگر بر اعمال انسان و به منظور پاس داشت مقام بلند دانش و پژوهش و نظر به اهمیت جایگاه دانشگاه و اعتدای فرهنگ و تمدن بشری، مادانجیبان و احسان بهیات علمی و اندامی دانشگاه آزاد اسلامی متعهد می گردیم اصول زیر را در انجام

فالیات های پژوهشی در نظر قرار داده و از آن تخلفی نکنیم:

۱- اصل برت: التزام به برت جویی از حرکت زرقار غیر حرفی و اعلام موضع نسبت به کسانی که حوزه علم و پژوهش را به مثابه های غیر علمی آکنند

۲- اصل رعایت انصاف و نانت: تمهید اجتناب از حرکت زرقار جانب داری غیر علمی و حفاظت از اموال، تجسزات و منابع در اختیار

۳- اصل ترویج: تمهید رواج دانش و امانه نتایج تحقیقات و انتقال آن به بکاران علمی و دانشجیان به غیر از مواردی که منع قانونی ولرد

۴- اصل احترام: تمهید رعایت حریم ها و حرمت ها در انجام تحقیقات و رعایت جانب تقد و خودداری از حرکت حرمت شکنی

۵- اصل رعایت حقوق: التزام به رعایت کامل حقوق پژوهشگران و پژوهشگران (انسان، حیوان و نبات او سایر صاحبان حق)

۶- اصل رازداری: تمهید صیانت از اسرار و اطلاعات محرمانه افراد، سازمان ها و کشور و کلیه افراد و نهادهای مرتبط با تحقیق

۷- اصل حقیقت جویی: تلاش در راستای پی جویی حقیقت و وفلاری به آن و دوری از حرکت پنهان سازی حقیقت

۸- اصل مالکیت مادی و معنوی: تمهید رعایت کامل حقوق مادی و معنوی دانشگاه و کلیه بکاران پژوهش

۹- اصل صلاح علی: تمهید رعایت مصالح علی و در نظر داشتن همه مشرود و توسعه کشور و کلیه ممال پژوهش

تقدیم به:

به پدر و مادر عزیز و بزرگوارم

با تشکر فراوان از راهنمایی های ارزنده ی جناب آقایان دکتر سید محمد فدوی و پیمان رحیمی زاده،
بنده همواره از نظرات سازنده هر دو بزرگوار بهرمند، و پیوسته قدردان زحماتشان می باشم.

فهرست مطالب

عنوان

فصل اول: کلیات طرح

- 1-1 بیان مسئله
- 2-1 هدفهای تحقیق
- 3-1 اهمیت موضوع تحقیق و انگیزش انتخاب آن
- 4-1 سوالات تحقیق
- 5-1 واژه های کلیدی
- 6-1 روش تحقیق

فصل دوم: تصویرسازی چیست؟

- 1-2 تاریخچه تصویرسازی در ایران و جهان
- 2-2 تعریف تصویرسازی و گونه های آن

فصل سوم: درآمدی بر خلاقیت

- 1-3 تعریف خلاقیت
 - 2-3 خلاقیت صورتی از تصور
 - 3-3 خلاقیت شامل حال ما هم می شود
 - 4-3 تخیل و تفکری خلاق در تصویرسازی داشته باشیم
 - 5-3 ضرورت و اهمیت خلاقیت در تصویرسازی
 - 6-3 هدایت تصویرساز در مسیر خلاقیت:
- شرایط مطلوب
 - دریافت متن و موضوع
 - آماده سازی
 - پیدایش تصورات و ایده های ذهنی
 - بررسی برای تشخیص مناسب ترین ایده
 - 7-3 عوامل مؤثر بر تصویرسازی خلاق:

-محیط خلاق

-ویژگی شخصی

-داشتن انگیزه، توانایی و مهارت های تکنیکی

-قوای ذهنی

54.....	فصل چهارم: مبانی تصویرسازی و خلاقیت در عناصر دیداری و تکنیک های
82.....	فصل پنجم: ایده پردازی خلاق در تصویرسازی.....
85.....	1-5 بررسی متن و جمع آوری اطلاعات مرتبط.....
89.....	2-5 اولین ایده های ذهنی.....
92.....	3-5 دفتر ثبت طراحی و ایده.....
96.....	4-5 ارتباط و مفهوم عناصر بصری نسبت به یکدیگر.....
98.....	5-5 عناصر مرتبط و غیر مرتبط.....
101.....	6-5 تشبیه، استعاره و تضاد.....
104.....	7-5 آشنایی زدایی.....
106.....	8-5 خلاقیت در بداهه سازی.....
108.....	9-5 خلاقیت در تغییر اندازه.....
120.....	10-5 خلاقیت در تغییر رنگ.....
111.....	11-5 زاویه دید خلاق.....
114.....	12-5 دگردیسی، تغییر و دفرماسیون.....
118.....	13-5 تغییر جایگاه عناصر، معکوس کردن، ایجاد حس تعلیق.....
121.....	14-5 اقتباس.....
123.....	15-5 ارتباط، ادغام و چیدمان تصاویر در کنار کلمات.....
126.....	16-5 خلاقیت در فرمت صفحات کتاب.....
129.....	17-5 ایجاد حرکت با تصویرسازی دنباله دار.....
131.....	18-5 طرح معمای بصری.....

- 19-5 خلاقیت در تصویرسازی واقع گرایی
- 20-5 خلاقیت در تصویرسازی انتزاعی (آبستره)
- 21-5 خلاقیت در تصویرسازی نمادین (سمبلیک)
- 22-5 خلاقیت در تصویرسازی سوررئالیسم
- 23-5 خلاقیت در تصویرسازی فانتزی
- 24-5 خلاقیت در کتاب های آموزشی و سرگرم کننده
- 25-5 ترکیب بندی خلاقانه
- 26-5 سبکی شخصی داشته باشیم
- 27-5 بررسی و تشخیص ایده های بکر

نتیجه گیری

فهرست منابع و مأخذ

فهرست منابع و مأخذ شکل ها

چکیده انگلیسی

فهرست شکل ها

.....	شکل 1-2
.....	شکل 2-2
.....	شکل 3-2
.....	شکل 4-2
.....	شکل 5-2
.....	شکل 6-2
.....	شکل 7-2
.....	شکل 8-2
.....	شکل 9-2
.....	شکل 10-2

.....	شکل 11-2
.....	شکل 12-2
.....	شکل 13-2
.....	شکل 14-2
.....	شکل 1-3
.....	شکل 1-4
.....	شکل 2-4
.....	شکل 3-4
.....	شکل 4-4
.....	شکل 5-4
.....	شکل 6-4
.....	شکل 7-4
.....	شکل 8-4
.....	شکل 9-4
.....	شکل 10-4
.....	شکل 11-4
.....	شکل 12-4
.....	شکل 13-4
.....	شکل 14-4
.....	شکل 15-4
.....	شکل 16-4
.....	شکل 17-4
.....	شکل 18-4
.....	شکل 19-4
.....	شکل 20-4

.....	شکل 4-21
.....	شکل 4-22
.....	شکل 4-23
.....	شکل 4-24
.....	شکل 4-25
.....	شکل 5-1
.....	شکل 5-2
.....	شکل 5-3
.....	شکل 5-4
.....	شکل 5-5
.....	شکل 5-6
.....	شکل 5-7
.....	شکل 5-8
.....	شکل 5-9
.....	شکل 5-10
.....	شکل 5-11
.....	شکل 5-12
.....	شکل 5-13
.....	شکل 5-14
.....	شکل 5-15
.....	شکل 5-16
.....	شکل 5-17
.....	شکل 5-18
.....	شکل 5-19
.....	شکل 5-20

.....	شکل 5-21
.....	شکل 5-22
.....	شکل 5-23
.....	شکل 5-24
.....	شکل 5-25
.....	شکل 5-26
.....	شکل 5-27
.....	شکل 5-28
.....	شکل 5-29
.....	شکل 5-30
.....	شکل 5-31
.....	شکل 5-32
.....	شکل 5-33
.....	شکل 5-34
.....	شکل 5-35
.....	شکل 5-36
.....	شکل 5-37
.....	شکل 5-38
.....	شکل 5-39
.....	شکل 5-40
.....	شکل 5-41
.....	شکل 5-42
.....	شکل 5-43
.....	شکل 5-44
.....	شکل 5-45

.....	شکل 5-46
.....	شکل 5-47
.....	شکل 5-48
.....	شکل 5-49
.....	شکل 5-50
.....	شکل 5-51
.....	شکل 5-52
.....	شکل 5-53
.....	شکل 5-54
.....	شکل 5-55
.....	شکل 5-56
.....	شکل 5-57
.....	شکل 5-58
.....	شکل 5-59
.....	شکل 5-60
.....	شکل 5-61
.....	شکل 5-62
.....	شکل 5-63
.....	شکل 5-64
.....	شکل 5-65
.....	شکل 5-66

مقدمه:

خلاقیت فرایندی ذهنی است که انواع و صورت های گسترده ای دارد. تصویرگران برای دستیابی به ایده های بکر باید از محدوده ی جهان حقیقی رها و موقعیت های تازه ای را در فراسوی ذهن و تخیلات خویش خلق نمایند. خلاقیت در توان بالقوه ی همه انسان هایی که در بستری مناسب و ایده آل از موقعیت فردی و اجتماعی حضور دارند، قابل شکل گیری و پرورش می باشد. اما نکته ی حائز اهمیت این است که برای بروز و پردازش نیروی خلاقه، کسب مهارت هایی لازم و ضروری می باشد. این مهارت ها با تمرین و ممارست به صورت مداوم و مستمر محقق می گردند. بنابراین می توان گفت دستیابی به تصویرسازی خلاق لزوماً نیاز به یادگیری، آگاهی و پرورش قوای ذهنی دارد. تا به امروز در زمینه ی خلاقیت و ایده یابی تحقیقات و نظریات متعدد و گسترده ای صورت گرفته است؛ اما در جریان جمع آوری اطلاعات، تحقیق و پژوهش مربوط به این عنوان همواره با کمبود و فقدان منابع علمی قابل دسترس مواجه بوده است؛ زیرا به طور خاص در رشته ی تصویرسازی در کشور ایران هیچ پژوهش مشابه، قابل استناد و یا نزدیک به این موضوع موجود نمی باشد و در سایر کشورها نیز مطلب قابل توجه و در دسترس یافت نشد.

فصل اول: کلیات طرح

بیان مسأله

انسان به عنوان اشرف مخلوقات از موهبتی منحصر به فرد و شگرف به نام قوه ی تفکر و تخیل برخوردار می باشد. در مقابل ما انسان ها، جهانی بی کران با امکاناتی بالقوه، اعجاب برانگیز و لایتناهی وجود دارد. تعامل میان قوه ی تفکر و ذهن آدمی با امکانات این جهان بی حد و حصر اتفاقات شگرفی را رقم می زند. اتفاقاتی که به بروز ایده ها، سازندگی و آفرینندگی منجر می گردد و این همان خلاقیت است که زندگی را معنا می بخشد. اما پس از این توضیح مهمترین سوالی که در ذهن ما نقش می بندد مربوط به این موضوع است که چگونه می توان این تجارب را سازماندهی کرده و مفهومی تازه بوجود بیاوریم؟ مفهومی تازه و متفاوت که تا پیش از این دیگران به آن نپرداخته باشند.

هدفهای تحقیق

هدف از این تحقیق آمادگی و پرورش ذهن و قوای تخیل برای علاقه مندان به رشته ی تصویرسازی می باشد؛ این مطالب به آن ها کمک می کند تا به تصورات و ایده های ذهنی خویش عینیت بخشیدن و کاوش های بصری تازه ای را تجربه نمایند.

بروز خلاقیت و توانایی ایده پردازی در بستر تصویری خلاق و پویا محقق می گردد برای دستیابی به این مهم داشتن آگاهی، دیدن و بررسی آثار بزرگان در این عرصه بسیار مثمر ثمر می باشد. ما در این پژوهش به دیدن آثار تأثیرگذاران در این رشته ی خاص هنری می پردازیم و با تقویت نیروی ذهنی تصویرگران، آنان را برای دستیابی به ایده های خلاقه و بدیع یاری می نماییم.

اهمیت موضوع تحقیق و انگیزش انتخاب آن

پیشرفت در زمینه های فرهنگی، اجتماعی، سیاسی، فنی و... نیاز به درک مقوله بسیار پر اهمیت خلاقیت دارد. بررسی و تحلیل مسائل، ارائه راهکارها و شیوه های موثر، متفاوت و مبتکرانه، جهت سازندگی در هر زمینه ای، ما را در دستیابی به موقعیت های بهتر و آینده ای روشن تر رهنمود می سازد. رشته ی تخصصی تصویرسازی به دلیل گونه ی ارتباطی یک رسانه ی بصری تلقی می گردد، اهمیت حضور ایده های نو و اعمال خلاقیت بسیار حائز اهمیت می باشد؛ بدین توضیح که تصویرگر برای ایجاد ارتباطی درست و تأثیر گزار بر مخاطبان خویش نیاز به تبلور تصاویری مبتکرانه در آثار خویش دارد. خلاقیت توانایی منحصر به فرد انسان است؛ و نقش انکار ناپذیری در روند پیشرفت بصری و نگاه دیداری مخاطبین ایفا می نماید.

سوالات تحقیق

1. چگونه مسیر خلاقیت را در رشته ی تصویرسازی طی کنیم؟
2. آیا خلاقیت شامل حال ما نیز می گردد؟
3. چگونه می توان در رشته ی تصویرسازی معیاری برای تشخیص ایده های بکر در نظر گرفت؟
4. تفکر خلاق در رشته ی تصویرسازی چیست؟
5. چگونه می توانیم به عناصر بصری گوناگون معانی تازه ای بخشید؟
6. چگونه می توانیم از منویات درونی خویش برای خلق تصاویری بدیع بهره بگیریم؟
7. چگونه قوای ذهنی خویش را برای بروز خلاقیت تقویت نماییم؟
8. چگونه تصورات و ایده های ذهنی خود را سازماندهی نماییم؟